



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

לפני הרכב כבוד השופטים:

סארי ג'יוסי [אב"ד]

חננאל שרעבי

אספרנצה אלון

המערערת בעמ"ש 45821-03-20 פלונית  
המשיבה בעמ"ש 18583-04-20 ע"י ב"כ עוה"ד ש' זוהר

נגד

המשיב בעמ"ש 45821-03-20 פלוני  
ע"י ב"כ עוה"ד י' אלטרזון

1  
2 ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בחדרה (כב' השופט ט' פפרני) מיום 27.02.2020  
3 בתיקי תלה"מ 17-08-28867, 18-01-6781, 18-04-1667.  
4

### פסק דין

5  
6 השופט סארי ג'יוסי (אב"ד)  
7

8 1. בפנינו שני ערעורים על פסק-דינו של בית משפט לענייני משפחה בחדרה (כב' השופט טל  
9 פפרני) מיום 27.02.2020 בתיקי תלה"מ 18-01-6781, ו-18-04-1667, אשר במסגרתם  
10 התקבלה חלקית תביעתו של פלוני (להלן: "האב") להקטנת חבותו במזונותיהם של שלושת  
11 ילדיהם המשותפים של הצדדים (להלן: "הקטינים"), ונדחתה תביעתה של פלונית (להלן:  
12 "האם") להגדלת חבותו של האב במזונות אלו (להלן: "פסק-הדין").  
13

14 הנסיבות הצריכות לעניין הן בתמצית אלה:  
15

16 2. האב והאם הם בני-זוג לשעבר, יהודים, אשר נישאו בשנת 2006, ולהם שלושה ילדים  
17 קטינים: א' יליד 0.0.2008, ב' יליד 0.0.2010, ו-ג' יליד 0.0.2013.  
18



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

בין הצדדים התנהלו בבתי המשפט הליכים רבים בעבר, לרבות בעניין מזונות ומשמורת הקטינים, ובפסק-דין שניתן בהסכמת הצדדים ביום 08.01.2015 נקבע, כי משמורת הקטינים תהא משותפת לצדדים, וכן נקבעה חלוקת זמן הורי שוויונית.

ביום 09.06.2015 ניתן בעניינם של הצדדים פסק-דין למזונות הקטינים (להלן: "**פסק-הדין הראשון**"), במסגרתו נקבע, כי סך צרכיהם ההכרחיים של שלושת הקטינים הוא כ-1,300 ₪ לחודש עבור כל קטין.

עוד נקבע, כי פוטנציאל הכנסתו של האב הוא כ-9,000 ₪ לחודש, והכנסתו הפנויה כ-6,000 ₪ לחודש, וכן, כי פוטנציאל הכנסתה של האם הוא כ-6,500 ₪ לחודש, והכנסתה הפנויה כ-3,000 ₪ לחודש.

עוד ובנוסף נקבע, כי על האב לשלם לאם מזונות בסך של 850 ₪ עבור כל אחד מן הקטינים ובסך הכול סך של 2,550 ₪ לחודש עבור שלושתם. האב גם חויב בסך של 1,200 ₪ לחודש כדמי מדור עבור כל הקטינים גם יחד, וכן נקבע, כי הצדדים יישאו בחלקים שווים בהוצאות חינוך ורפואה חריגות.

ביום 03.01.2018 הגיש האב תביעה לביטול חבותו במזונות ילדיו, וטען, כי מאז ניתן פסק-הדין הראשון בנוגע למזונות, חלו שינויים שמצדיקים את שינוי דמי המזונות שנפסקו.

עוד נטען, כי מאז ניתן פסק-הדין הראשון הלך מצבו הכלכלי של האב והורע עד אשר לאחרונה הוא קרס לחלוטין, כך שהוא אינו מסוגל לפרנס את ילדיו. האב הפנה בטענותיו לפסק-הדין שניתן בבית המשפט העליון בתיק בע"מ 919/15 **פלוני נ' פלונית** (19.07.2017) (להלן: "**בע"מ 919**").

עוד הפנה האב בטענותיו, לעובדה, כי הקטינים הוכרזו כנזקקים והמשפחה כולה מצויה בטיפול מחלקת הרווחה. האב, כך לטענתו, פוטר מעבודתו והכנסתו כיום היא בסך של כ-6,300 ₪ נטו לחודש, ובנוסף, זכאי הוא ל"רשת ביטחון" מן הקיבוץ, כך שסך הכנסתו הוא 7,587 ₪ לחודש. לנוכח האמור, סבור האב, כי יש מקום להורות על ביטול דמי המזונות שנפסקו.

מנגד, טענה האם, כי תביעתו של האב מהווה תביעה נוספת בשרשרת של תביעות אותן הוא הגיש, ואשר גורמות נזק לקטינים.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 לטענת האם, דמי המזונות שנפסקו בפסק-הדין הראשון הם נמוכים ומצויים ברף התחתון  
2 של פסיקת בתי המשפט. מצבה הכלכלי של האם קשה אף הוא, כך לטענתה, ולצורך קיומה  
3 וקיום הקטינים, נאלצה היא ליטול הלוואות, לפדות קרן-השתלמות, והיא אף הוגבלה  
4 בחשבון הבנק שלה.

5 עוד נטען, כי פסיקת בית המשפט העליון ב-בע"מ 919 אינה חלה רטרואקטיבית והיא אינה  
6 מהווה שינוי נסיבות.

7  
8 עוד ובנוסף נטען, כי למרות חלוקת הזמן הרחבה והמשמורת המשותפת, הקטינים שוהים  
9 במחיצתה זמן רב יותר מאשר במחיצת האב.

10  
11 לטענת האם, רשת הביטחון שהקיבוץ מעניק לאב רחבה יותר מזו שנטענת על-ידו.  
12 משכורתה פחתה מאז תחילת ההליכים, כך לטענתה, ובניגוד לעבר, עקב מצבה הנפשי  
13 והתמסרותה לטיפול בקטינים, אין באפשרותה לגייס הכנסות נוספות ממתן שיעורים  
14 פרטיים.

15  
16 נוכח מצבה הכלכלי הקשה, סברה האם, כי יש להורות על הגדלת חבותו של האב בדמי  
17 המזונות של הקטינים, וזאת גם מן הטעם, שהבן, א', אינו פוגש את האב מזו תקופה  
18 ארוכה. עוד טענה האם, כי גם בשים-לב לשינויים בלתי צפויים בעליית דמי השכירות שלה,  
19 יש להורות על הגדלת דמי המזונות בהתאם.

20  
21 5. יוער, כי האב הגיש גם תביעה למשמורת שלושת ילדיהם הקטינים של הצדדים, במסגרתה  
22 נטען, כי יש מקום לשנות את פסק-הדין שניתן בהסכמה, ולפיו משמורתם של הקטינים  
23 תהא משותפת אצל שני הצדדים.

24 ביום 09.02.2020, עתר האב לבית משפט קמא, למחיקת תביעתו למשמורת לאור השיפור  
25 שחל במצבם של הקטינים, וזאת גם בהתאם לתסקיר שהוגש לבית המשפט קמא ביום  
26 24.12.2019, לפיו חל שיפור במצבם של הקטינים ובקשר שלהם עם שני ההורים, ובית  
27 משפט קמא מחק את תביעתו.

28  
29 בעניינם של הצדדים התקיימו בפני בית משפט קמא ארבעה דיונים: 15.04.2018,  
30 08.05.2018, 24.10.2018, ו-09.09.2019, במהלכם הצדדים אף העידו בפניו.

31  
32 פסק-הדין מושא הערעורים:



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

6. בפסק-דינו, מיום 27.02.2020, סקר בית משפט קמא את הכללים השינוי דמי מזונות  
והדגיש, כי פסק-דין בסוגית מזונות קטינים, אינו מהווה מעשה בית-דין, כך שניתן לפנות  
לבית המשפט בבקשה לשינוי החבות במזונות, בכפוף להוכחה, כי חל שינוי נסיבות מהותי  
באופן שמצדיק התערבות שיפוטית בקביעה המקורית. את המושג "שינוי נסיבות", כך  
אליבא דבית משפט קמא, יש לפרש באופן דווקני, וזאת על מנת לא להפר את האיזון בין  
סופיות הדיון לבין הצורך להתאים את גובה המזונות לצרכי חיים ולמצבי החיים  
המשתנים.

בנוסף, הפנה בית משפט קמא לפסיקות בתי המשפט השונים, במסגרתן ביקשו ליישם את  
הכללים שהתווה בית המשפט העליון ב-בע"מ 919, ובעיקר לשאלה שעלתה בפסיקת בתי  
משפט אלו, האם ניתן לראות ב-בע"מ 919 שינוי נסיבות כשלעצמו, אשר בגינו ניתן להפחית  
בדמי המזונות. וכן לשאלה האם תחולתה של הלכת בע"מ 919 היא רטרואקטיבית ביחס  
לפסקי-דין חלוטים בנוגע למזונות, שניתנו קודם להלכה.

בית משפט קמא שב והדגיש, כי רובה המכריע של פסיקת בתי המשפט, קבעה, כי אין  
תחולה רטרואקטיבית, וכי אין מדובר בשינוי נסיבות כשלעצמו. יחד עם זאת הצביע בית  
משפט קמא גם על פסיקה שונה, וקבע, כי לדידו, דרך ביניים, שמשמעותה איזון בין דרישה  
לשינוי נסיבות, שיש להותירה על כנה, לבין הורדת הרף הראייתי הנדרש להוכחת אותו  
שינוי, היא הנכונה. כן, נקבע, כי יש צורך להבחין בין תביעה להפחתת מזונות שמוגשת  
לאחר כריתת הסכם גירושין או ממון כולל, לבין תביעה להפחתת מזונות לאחר פסק דין.

בית משפט קמא קבע, כי נוכח הלכת בע"מ 919 ולאורה של הפסיקה, כל שנדרש על מנת  
לשנות את החיוב בדמי המזונות, הוא שינוי נסיבות קל, וכי, בענייננו, יש ליתן משקל  
לעובדה, שמדובר בדמי מזונות אשר נפסקו במסגרת פסק-דין, ולא במסגרת הסכם גירושין  
כולל.

עוד נקבע, כי הכנסתו החודשית של האב עומדת על סך של כ-8,200 ₪ נטו, ומשכך חלה  
ירידה בהכנסתו בסך של 800 ₪ מאז מתן פסק-הדין. בית משפט קמא לקח בחשבון, כי  
פוטנציאל השתכרותו של האב גבוה יותר, וכי הוא מקבל רכב ממקום עבודתו, ולפיכך  
נקבע, כי לא חל שינוי נסיבות ברמת הכנסתו של האב.

בנוסף קבע בית משפט קמא, כי האב הוא חבר קיבוץ, ובהתאם מדובר בקהילה תומכת  
ובערבות הדדית, וכי האב אינו משלם שכר דירה, ויש בכך כדי להפחית משמעותית את  
הנטל הכלכלי הרובץ עליו.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 בנוגע לאם, נקבע, כי, חלה עליה בשכרה בסך של כ-200 ₪, ולפיכך, אין מדובר בשינוי  
2 נסיבות מהותי.

3  
4 גם מבחינת מצבה הכלכלי הכולל של האם, קבע בית משפט קמא, כי לא עלה בידה להצביע  
5 על שינוי נסיבות מהותי כנדרש, וזאת גם בשים-לב לעובדה, כי מאז ניתן פסק-הדין, ניתנה  
6 החלטה על שינוי מקום המפגש בין האב לקטינים, באופן שמגדיל את הנטל הרובץ על האם,  
7 אשר מביאה את הקטינים לפתח הקיבוץ, וכן לעובדה, כי חרף הצהרותיה של האם, היא  
8 הגדילה את הוצאותיה בסך של 1,600 ₪.

9  
10 בית משפט קמא הדגיש, כי לאורך ההליך כולו התקשתה האם לשתף פעולה עם גורמי  
11 הטיפול, ומעשיה אף היוו הסתה וניכור הורי חמור אצל הבן, א', וכי לדידו, יש להשתמש  
12 בכלי של ביטול או הפחתת מזונות גם במקרה בו ההורה המשמורן (מקבל דמי המזונות)  
13 הוא האשם בסרבנות הקשר.

14  
15 בסיפא של פסקה 35 לפסק-הדין נקבע, כי ".... קשה להשתחרר מהתחושה כי הנתבעת  
16 הגישה את התביעה על מנת "להדוף" את תביעתו של התובע לביטול דמי המזונות".

17  
18 למרות כל האמור לעיל נקבע, כי נוכח מצבם הכלכלי הכולל של הצדדים, והתנהלותם, עלה  
19 בידי האב להצביע על שינוי נסיבות ברף הנמוך כנדרש על-פי הפסיקה, באופן שיש בו כדי  
20 לאפשר דיון מחדש בדמי המזונות.

21  
22 עוד נקבע, כי צרכי הקטינים הם בסך של 1,600 ₪ לחודש לכל אחד מן הקטינים, סכום זה  
23 כולל: כלכלה, מזון והיגיינה, ביגוד והנעלה, בילויים ופנאי, ביטוח בריאות, נסיעות  
24 והוצאות דלק. בנוסף, נקבע סך של 400 ₪ לכל אחד מן הקטינים בגין הוצאות שאינן  
25 תלויות שהות, וסך-הכול 6,000 ₪.

26  
27 בנוגע למדור נקבע, כי חלקם של הקטינים בדמי המדור בשני הבתים עומד על סך של 3,000  
28 ₪ לחודש, הוצאות המדור הוערכו על-ידי בית משפט קמא בסך של 200 ₪ לאב לחודש,  
29 ולאם סך של 1000 ₪ לחודש, משמע חלקם היחסי של הקטינים עומד על סך של 600 ₪  
30 לחודש. לפיכך נקבע, כי כלל צרכי הקטינים יחד הם בשיעור של 9,600 ₪ לחודש  
31 (6,000+3,000+600).

32  
33 בית משפט קמא העריך את יכולתו הכלכלית של האב מכלל המקורות, בסך של 8,400 ₪  
34 לחודש (9,000 ₪ שכר עבודה נטו, לרבות הטבת רכב בהפחתת סך של 500 ₪ בגין חלקו



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

היחסי במדור וסך של 100 ₪ שהוא חלקו היחסי באחזקת המדור, ובסך הכל 600 ₪, ואת יכולתה הכלכלית של האם מכלל המקורות בסך של 4,240 ₪ (במעוגל) לחודש (6,700 ₪ שכר עבודה נטו בתוספת קצבת קטינים מהמל"ל בסך של 536 ₪, ובהפחתת סך של 2,500 ₪ שהם חלקה היחסי בדמי המדור וסך של 500 ₪ הוצאות המדור לצרכיה, ובסה"כ 3,000 ₪).

לפיכך, נקבע, כי יחס ההכנסות (סך הכל 12,100 ₪) - 44% לעומת 66% (במעוגל), לטובת האב.

נקבע, לאור האמור לעיל, ונוכח העובדה, כי חלוקת זמני השהות של הקטינים עם כל אחד מן הצדדים שווה, כי דמי המזונות יעמדו על סך של 2,950 ₪ לחודש, לרבות, דמי מדור והוצאות החזקת המדור, בחלוקה שווה ביניהם. כן נקבע, כי נוכח הפסיקה לפיה דמי מזונות ששולמו "נאכלו", סכום המזונות בהתאם לפסק-הדין, ישולם החל מחודש מרץ 2020.

עוד נקבע, כי דמי המזונות ישולמו עד הגיע כל אחד מן הקטינים לגיל 18 או עד תום סיום לימודי התיכון, המאוחר מבין השניים. החל מאותו מועד ועד תום תקופת השירות הצבאי (חובה) או שירות לאומי, יעמדו דמי המזונות על שליש מן הסכום האמור.

עוד נקבע, כי בנוסף לדמי המזונות ישאו הצדדים בחלקים שווים בהוצאות נוספות:

א. הוצאות רפואיות חריגות מכל מין וסוג שהוא שאינן כלולות בסל הבריאות, לרבות: טיפולי שיניים וטיפולים אורטודנטיים, אבחונים וטיפולים פסיכולוגיים ריפוי בעיסוק, קלינאי תקשורת וכיו"ב.

ב. הוצאות חינוך לרבות: חוגים, ספרים, אגרות חינוך, רישום לביה"ס, לועד הכיתה, חוגים, טיולים מטעם תנועות נוער, שיעורי עזר וכיו"ב.

### טענות הצדדים בערעורים:

7. הצדדים מיאנו להשלים עם תוצאת פסק-הדין, וערעורם מונח בפנינו. לטענת האם, תוצאת פסק-הדין סותרת הן את הפסיקות שבית משפט קמא הפנה אליהן, והן את הממצאים העובדתיים שעולים מפסק-הדין.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

נטען, כי על-פי פסיקת בתי המשפט, עת מוגשת תביעה לשינוי חבות במזונות בשל שינוי נסיבות, יש לדון בשינוי הנסיבות שחל מאז הינתן פסק-הדין המקורי בלבד, ואין להידרש לצרכי הקטינים או ליכולות הכלכליות של ההורים.

עוד נטען, כי טענתם היחידה של הצדדים הייתה שינוי במצבם הכלכלי, ואף לא אחד מן הצדדים טען, כי חל שינוי בצרכי הקטינים או בזמני השהות שלהם עם כל אחד מן ההורים. לטענת האם, שגה בית משפט קמא עת עשה כן, שעה שאף לא אחד מן הצדדים טען, כי חל שינוי בצרכי הקטינים, וממילא לא הובאו ראיות לכך.

עוד ובנוסף נטען, כי אליבא דקביעות העובדתיות של בית משפט קמא עצמו, לא חל כל שינוי מהותי במצבם הכלכלי של הצדדים.

לטענת האם, שגה בית משפט קמא עת הלכה למעשה פסק בתביעה זו כבתביעה ראשונה, במקום לדון בה כתביעה לשינוי מזונות בשל שינוי נסיבות מהותי.

נטען, כי אף אם שגה בית משפט קמא ודן בצרכי הקטינים, היה עליו להגיע למסקנה, כי יש להגדיל את המזונות, שעה שעולה בבירור מפסק-הדין, כי צרכי הקטינים כמעט הוכפלו מאז מתן פסק-הדין. הלכת בע"מ 919, כך לטענת האם, לא ביטלה את חובת האב לזון את ילדיו, ומשכך, ברי, כי משמעותו של גידול בצרכי הקטינים, הוא הגדלת דמי המזונות.

עוד נטען, כי שגה בית משפט קמא בקביעת מצבה הכלכלי של האם, שעה ששגה הן בחישוב שכרה הנוכחי וכפועל-יוצא בחישוב הכנסתה הפנויה, וכן עת ערך חישוב שונה מזה שערך בעת מתן פסק-הדין הראשון.

הכנסתה של האם, כך לטענתה פחתה בכ-1,200 ₪ מאז מתן פסק-הדין הראשון, והנטל הכלכלי המוטל עליה עלה נסק, עת היא זו שמסיעה את הקטינים לאביהם, באופן שמגדיל את הוצאותיה בכ-1,200 ₪ נוספים, וכן הוצאות השכירות עלו מאז מתן פסק-הדין הראשון ב-1,600 ₪. לעומת זאת, לטענת האם, רשת הביטחון של האב מן הקיבוץ גדלה, והוא אינו נושא בנטל ההסעות של הקטינים.

עוד נטען, כי בית משפט קמא יישם באופן שגוי את הלכת בע"מ 919, שעה שהפרש ההכנסות בין הצדדים עומד על כ-70%, ועת לא התקיים בענייננו כל שינוי בנסיבות, כפי שבית משפט קמא עצמו ציין בפסק-דינו.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

מנגד, טען האב, כי תביעת האם, כמו גם הערעור שהגישה, נועדו להוות אמצעי לחץ על האב, כפי שבית משפט קמא היטיב להגדיר בפסק-הדין.

לטענת האב, טענותיה של האם אינן הגיוניות כלל ועיקר, שעה שאחת מן הטענות שהעלתה האם בכתב-התביעה עסקה בכך שהוצאותיה גדלו הואיל ובנם, אינו מקיים את הסדרי השהות עם האב, אולם לא ציינה, כי נתק זה נגרם בעטיה של ההסתה והניכור שלה. טענתה השנייה, כך אליבא דאב, התבססה על הגדלת הוצאותיה בשל מעבר לדירה יקרה יותר, ובכך הלכה למעשה יצרה האם "שינוי נסיבות" מאולץ.

נטען, כי בעת דיון מחודש בגובה מזונות, בית המשפט אינו כבול לרכיבים ספציפיים, אלא עליו לראות את התמונה הרחבה, ובענייננו, כך לטענת האב, דן בית משפט קמא מחדש בגובה המזונות בשל מצבם הכלכלי בכללותו של הצדדים והתנהלותם, ולא בשל שינוי בהכנסתם.

לטענת האב, הלכת בע"מ 919 לא ביטלה את ההלכות הקודמות בדבר הצורך בשינוי נסיבות מהותי, כי אם הפנתה את אור הזרקורים לעצם שינוי הנסיבות ולא לעצם היותו של שינוי זה מהותי. משמע, כך לטענת האב, בתביעה לשינוי מזונות שמקורו בפסק-דין שניתן לפני הלכת בע"מ 919, די בהצבעה על שינוי נסיבות כלשהוא על מנת שיפתחו שערי בית המשפט, ותתאפשר בחינה מחודשת של דמי המזונות.

עוד נטען, כי האם אינה עקבית בטענותיה הן בנוגע להכנסותיה, והן בנוגע להוצאותיה, ולא בכדי דחה בית משפט קמא את תביעתה. טענת האם, כך אליבא דאב, כי יש לחשב את שכר ה"נטו" בתלושי השכר שלה, משוללת יסוד, שכן היא יוצרת מצג שווא בדבר יכולותיה הכלכליות, שעה שעולה בבירור מן התלושים, כי יש לאם ניכויים חודשיים לקרן-השתלמות, קופת-גמל, ועוד, כספים שנשמרים כחלק מהונה הנצבר של האם.

עוד ובנוסף נטען, כי בענייננו שינוי הנסיבות המהותי בא לידי ביטוי הן בנוגע לשכרו של האב שהופחת משמעותית בשל היותו משמורן משותף לקטינים והזמינות המתחייבת מכך עבור ילדיו, והן נוכח הלכת בע"מ 919, שמהווה אף היא לכשעצמה שינוי נסיבות.

8. האב אף הוא הגיש ערעור על תוצאת פסק-הדין. לטענתו, שגה בית משפט קמא בקביעת שכרו, עת שכרו נמוך באופן משמעותי מזה שנקבע בפסק-הדין, אף אם נלקחת בחשבון





## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 רשת הביטחון, אותה מקבל מן הקיבוץ. קיימת שגיאה נוספת בחישוב שכרו של האב, כך  
2 נטען, שעה שהתשלומים בגין הוצאות הדלק מגולמים כבר בשכר, ואין להוסיף לשכר רכיב  
3 זה.

4  
5 עוד נטען, כי לא זו בלבד שנפלה שגגה בקביעת בית משפט קמא בנוגע לפוטנציאל  
6 ההשתכרות של האב, אלא שבית משפט קמא התעלם בפסק-דינו מפוטנציאל ההשתכרות  
7 של האם, ואף נמנע מלדון בעובדה שכעולה מתלושי השכר של האם, היא נעדרת רבות  
8 מעבודתה, והלכה למעשה אינה עובדת במשרה מלאה.

9  
10 עוד ובנוסף נטען, כי בית משפט קמא התעלם מהתנהלותה חסרת האחריות של האם, שעה  
11 שלמרות טענותיה, כי היא "חיה מן היד אל הפה", היא העלתה באופן ניכר את דמי  
12 השכירות אותם היא משלמת על הדירה בה היא מתגוררת, ואף נמנעה מלהניח תשתית  
13 עובדתית ראויה, כי זהו אכן הסכום בו היא חבה.

14  
15 לטענת האב, בית משפט קמא התעלם מחוסר אמינותה של האם, כפי שזו באה לידי ביטוי  
16 במהלך ההליך כולו, לרבות בפני בית משפט קמא. היה על בית משפט קמא, אליבא דאב,  
17 לבצע חישוב של דמי המדור לפי סך של 3,400 ש"ח, ובהתאם להפחית את עלות אחזקת  
18 המדור.

19  
20 עוד טען האב, כי למרות שבית משפט קמא ציין בפסק-דינו, כי לקח בחשבון את ההלוואות  
21 שנטלו הצדדים, בסיכומו של דבר, לא עשה כן, והתעלם מקיומה של חבות בסך של 640,000  
22 ש"ח של האב לקיבוץ.

23  
24 עוד ובנוסף טען האב, כי במקרה דנן, יש לחרוג מן הפסיקה המקובלת, ולחייב את האם  
25 בהפרשי המזונות שהופחתו באופן רטרואקטיבי, הואיל והימשכות ההליכים בתיק זה נבעה  
26 רק בעטייה של התנהלות האם.

27  
28 לטענת האב, מחצית מצרכי הקטינים מסופקים להם בעין במהלך שהותם עימו, ונוכח  
29 העובדה, כי שכרו ושכרה של האם שווים כמעט, אין כלל מקום לחייבו בתשלום דמי  
30 מזונות. הלכת בע"מ 919, והפסיקה שבאה בעקבותיה, כך לטענת האב, לפיהן חיוב הורים  
31 במזונות ילדים לא יוטל בהכרח על האב, אלא על שני ההורים בהתאם ליכולתם הכלכלית  
32 ואופן חלוקת האחריות ההורית ביניהם, מחזקת את עתירתו, שלא לחייבו כלל בדמי  
33 המזונות.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 מנגד, צירפה האם, תוצאת בדיקת פוליגרף שנערכה לצדדים, ממנה עולה, כך לטענת האם,  
2 כי היא נמצאה דוברת אמת, לעומת האב, שנמצא דובר שקר. לטענת האם, ערעורו של האב  
3 הוגש אך ורק כתגובה לערעורה של האם.  
4

5 נטען, כי ההלכה הנוהגת כיום לאחר בע"מ 919, היא, שיש צורך בשינוי נסיבות, גם אם לא  
6 מהותי על מנת לדון מחדש בדמי מזונות, וכי בע"מ 919 כשלעצמו, אינו מהווה שינוי נסיבות.  
7 בתיק דנן, כך לטענת האם, אין כל שינוי בנסיבות שמצדיק הפחתה של דמי המזונות, וכי  
8 עולה מטיעוני האב, כי הוא אינו סבור, כי יש שינוי נסיבות, אלא, כי בע"מ 919 לכשעצמו  
9 מהווה שינוי נסיבות.  
10

11 עוד נטען, כי בתיק דנן, דווקא קיים שינוי נסיבות, אך כזה שמצדיק את הגדלת דמי  
12 המזונות, ולא את הפחתתם, הואיל ובית משפט קמא העריך בפסק-דינו עלייה של כ-88%  
13 בצרכי הילדים מאז מתן פסק-הדין הראשון.  
14

15 עוד ובנוסף נטען, כי בפסק-הדין הראשון ערך בית משפט קמא חישוב פשוט של ההפרש בין  
16 השתכרות ההורים ודמי השכירות המשולמים על-ידם, על מנת להגיע להכנסתם הפנויה של  
17 הצדדים. בפסק-דין זה, כך לטענת האם, ערך בית משפט קמא חישוב שונה, ולכן הגיע  
18 לתוצאה שגויה.  
19

20 לסיכום נטען, כי בהינתן הנסיקה בצרכי הילדים, העלייה בהכנסתו הפנויה של האב,  
21 והירידה בהכנסתה הפנויה של האם, אין לקבל שהתוצאה של כל האמור היא שחבותו של  
22 האב בדמי המזונות הופחתו.  
23

24 9. ביום 06.05.2020 קבעתי, כי הואיל ולא ניתן לקיים דיון בערעורי משפחה, בשל מצב  
25 החירום, הדיון שהיה קבוע ליום 11.05.2020 בפני הרכב, ידון בפניי כדן יחיד ובמתכונת של  
26 קדם-ערעור.  
27

28 בדיון שהתקיים בפני ביום 11.05.2020, טען ב"כ האם, כי קביעות בית משפט קמא התבססו  
29 על מספר מרכיבים: האחד, כי אין שינוי בהכנסות האב; השני, כי הכנסתה הפנויה של האם  
30 עלתה; והשלישי, כי צרכי הקטינים עלו. דא עקא, כך לטענת ב"כ האם, הכנסתה הפנויה  
31 של האם דווקא ירדה, ולכך יש אף להוסיף, כי האם היא זו שמסיעה את הקטינים לאביהם,  
32 ובנוסף לא ברור כיצד ניתן להפחית מדמי המזונות, עת נקבע מפורשות, כי צרכי הקטינים  
33 עלו.  
34



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 עוד נטען, כי היה על בית משפט קמא לבחון את שינוי הנסיבות רק בראי זמני השהות של  
2 הקטינים במחיצת כל אחד מן הצדדים או בצרכיהם של הקטינים. בית משפט קמא עצמו,  
3 כך נטען, קבע שלוש פעמים בפסק-הדין, כי אין שינוי בהכנסות הצדדים באופן המצדיק  
4 שינוי במזונות, ובכל-זאת קבע בסופו של יום, כי יש שינוי במצבם הכלכלי הכללי, מבלי  
5 שפירט מהו שינוי זה.

6  
7 עוד ובנוסף נטען, כי לא היה מקום לבחון מחדש את הצרכים ולשנות מדמי המזונות  
8 שנקבעו בפסק-הדין הראשון, הואיל ולא הוכח כל שינוי נסיבות. גם בהתעלם מכך, אליבא  
9 דב"כ האם, אופן החישוב החדש שערך בית משפט קמא בפסק-הדין שונה מן האופן בו ערך  
10 חישוב זה בפסק-הדין הראשון, ומכאן שהתוצאה אליה הגיע בפסק-הדין שגויה.  
11 ב"כ האם הדגיש, כי אין שינוי לא בזמני השהות ולא בהכנסות הצדדים, ואם קיים שינוי  
12 כלשהוא, הרי שעולה ממנו, כי יש להגדיל את דמי המזונות ולא להפחיתם.

13  
14 מנגד, הפנה ב"כ האב, לסעיף 36 לפסק-הדין, שם נקבע, שקיימת עליה של 1,000 ₪  
15 בהכנסות לטובת האם.

16  
17 עוד נטען, כי הערעור הוא תולדה של תביעה שהוגשה בחטא, הואיל והתנהלותה הכלכלית  
18 של האם גרועה, והיא הגדילה את הוצאותיה על מנת לטעון, כי חל שינוי נסיבות המצדיק  
19 את הגדת דמי המזונות.

20  
21 עוד ובנוסף נטען, כי לא ניתן להתעלם מן ההלכה שנקבעה ב-בע"מ 919 לעניין שינוי  
22 המזונות.

23  
24 הצדדים לא הגיעו להסכמה, לפיה פסק-הדין במסגרת שני הערעורים יינתן על-ידי ההרכב  
25 ללא צורך בקיום דיון בערעור ועל יסוד החומר הקיים שהוגש במסגרת שני הערעורים,  
26 ומשכך נקבע דיון בפני ההרכב.

27  
28 10. בדיון שהתקיים בפנינו, חזר ב"כ האם על הטענות שבערעור ובעיקרי הטיעון, והדגיש, כי  
29 היה על בית משפט קמא להגיע למסקנה כי יש להגדיל את חבותו של האב במזונות ילדיו,  
30 הואיל ודמי השכירות שמשלמת האם עלו, והקטינים גדלו, מקל וחומר שעה שפסק-הדין  
31 קובע מפורשות, כי יש עלייה בצרכי הקטינים.  
32



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 עוד הודגש, כי בניגוד לנטען, שכרה של האם ירד, וכי דמי השכירות עלו כתוצאה מחלופ  
2 הזמן מאז מתן פסק-הדין הראשון. הסיבה בעטיה לא עולה מפסק-הדין, כך לטענת ב"כ  
3 האם, כי יש ירידה בהכנסתה הפנויה מאז מתן פסק-הדין הראשון, נובעת מן החישוב  
4 השונה שערך בית משפט קמא בשני פסקי-הדין שניתנו.

5  
6 עוד ובנוסף נטען, כי לא זו בלבד שהכנסתה הפנויה של האם ירדה, אלא שדווקא במצבו של  
7 האב קיים שיפור, הואיל ויש עליה של 585 ₪ לחודש ברשת הביטחון שנותן לו הקיבוץ.

8  
9 ב"כ האב חזר גם הוא על הטענות שבערעור ובעיקרי הטיעון, וטען, כי בפסק-הדין נקבע  
10 מפורשות, כי בענייננו חל שינוי הנסיבות, לרבות הפחתת שכרו של האב והגדלת שכרה של  
11 האם.

12  
13 בנוסף נטען, כי שגה בית משפט קמא, עת ערך חישוב מחודש במזונות על בסיס שכר-הדירה  
14 הגבוה שמשלמת האם, וזאת למרות שעלייה זו בדמי השכירות הייתה מרצונה החופשי של  
15 האם.

### דיון והכרעה:

16  
17  
18  
19 11. לאחר שנתתי דעתי לפרוטוקולים של הדיונים שהתקיימו בבית משפט קמא, לכל התייעוד  
20 הרלוונטי, לפסק-דינו של בית משפט קמא, לנימוקי הערעורים שהגישו שני הצדדים,  
21 לעיקרי הטיעון של באי-כוח שני הצדדים ותיקי המוצגים, לרבות טיעוניהם בעל-פה של באי  
22 כוח הצדדים בדיון שהתקיים בפני בקדם הערעור, וכן לדיון שהתקיים מאוחר יותר בפני  
23 ההרכב, מסקנתי, כי יש לדחות את ערעורו של האב, ולקבל חלקית את ערעורה של האם,  
24 באופן שחלף פסק-דינו של בית משפט קמא, ייקבע, כי דמי המזונות יוותרו, כפי שנקבעו  
25 בפסק-הדין הראשון מיום 09.06.2015, וכך אציע לעמיתי.

26  
27 12. פסיקה עקבית וארוכת-שנים של בית המשפט העליון קבעה, כי פסק-דין בסוגיית מזונות  
28 אינו מהווה מעשה בית-דין באופן היוצר מחסום מוחלט בפני התדיינות חוזרת. לפיכך,  
29 דלתות בית המשפט תישארנה פתוחות בפני בקשה לשינוי דמי המזונות, וזאת בכפוף לתנאי  
30 המפורש והדווקני, שחל שינוי מהותי בנסיבות, בהשוואה למצב שהיה קיים בנקודת  
31 המוצא, עת הוכרעה סוגיית המזונות לראשונה.  
32 לעניין זה אף נקבע, כי אין שוני בין פסק-דין, שהושג על יסוד הסכמה בין הצדדים, לבין  
33 פסק-דין שהכריע בפלוגתאות על יסוד הראיות.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

יפים לענייננו דבריו של כב' הנשיא בדימוס, השופט מ. שמגר ז"ל ב-ע"א 363/81 פייגה נ' פייגה, פ"ד לו(3) 187 (להלן: "עניין פייגה"):

"לצורך העניין שלפנינו אין נפקא מינה, אם פסק הדין הקודם ניתן על יסוד הסכמה, אליה הגיעו הצדדים, או על יסוד הכרעה, המתבססת על העדויות, שנשמעו במשפט. בשני המקרים גם יחד תמה בכך ההתדיינות בין הצדדים בשלב הקודם האמור, ונקבע סכום המזונות, להם זכאי מי שתבע אותם. בכך גם נוצרה נקודת המוצא, הפסוקה לכל תביעה עתידה: כידוע, פסק-דין מזונות אינו יוצר מחסום החלטי בפני התדיינות חוזרת, אלא ניתן לשוב ולפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בפלוגתה פלונית בקשר למזונות, אך זאת בכפיפות לתנאי המפורש והדווקני, שחל שינוי מהותי בנסיבות. אין המדובר בשינוי של מה בכך, ולכן אין בכלל המשפטי, היוצר אפשרות לדיון חוזר, כדי פתיחתו של שער רחב, המתיר התדיינות חוזרת בעניין המזונות, כל אימת שהטינה ההדדית או ניגודי האינטרסים בין הצדדים דוחפים לכך. נהפוך הוא, ההלכה מגבילה ומצמצמת את הדיון החוזר, כאמור, רק לאותם מקרים, בהם חל שינוי מהותי בהשוואה למצב שבעבר. שינוי בלתי משמעותי על תוצאותיו צריך להיספג על-ידי הצדדים להתדיינות הקודמת, והם חייבים להתאים עצמם למשמעותו, בלי לשוב ולפנות לערכאות. עיקרו של דבר, מבחינה זו אין שוני בין פסק-דין, שהושג על יסוד הסכמה בין הצדדים, לבין פסק-דין, שהכריע בפלוגתאות על יסוד הראיות".

13. ביום 19.07.2017 ניתן פסק-דינו של בית המשפט העליון ב-ע"מ 919, ובמסגרתו נקבע, בין היתר, כהאי ליסנא:

"בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם תקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכלל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה, בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית בפועל, ובשים לב למכלול נסיבות המקרה".

14. אחת מן הסוגיות, שעלתה בעקבות שינוי ההלכה, וזו המתעוררת בענייננו, עוסקת בשאלה האם הלכה חדשה זו מהווה שינוי נסיבות מהותי המצדיק דיון מחדש בסוגית המזונות. אם התשובה לשאלה זו חיובית, הגענו לסיום מסענו.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

ברם, אם התשובה היא שלילית, יש לבחון נוכח שינוי ההלכה ב-בע"מ 919, האם חל שינוי גם בהלכה, לפיה דלתות בית המשפט תישארנה פתוחות בפני בקשה לשינוי דמי המזונות, בכפוף לתנאי המפורש והדווקני, שחל שינוי מהותי בנסיבות, בהשוואה למצב שהיה קיים בנקודת המוצא, עת הוכרעה סוגיית המזונות לראשונה.

עוד ובנוסף, ברי, כי יש לבחון האם לצד שינוי ההלכה ב-בע"מ 919, חל אף שינוי בהלכה, לפיה, אין שוני בין פסק-דין, שהושג על יסוד הסכמה בין הצדדים, לבין פסק-דין שהכריע בפלוגתאות על יסוד הראיות.

15. בית משפט קמא דן באופן כללי בסוגיות האמורות, הפנה לפסיקה ענפה של הערכאות השונות, וקבע בפסקה 20 לפסק-דינו, כי :

"מקובלת עליי גישתו של כבוד השופט נ' סילמן בתיק תלה"מ 17-10-18283, המגדירה כדרך ביניים בין דרישה לשינוי נסיבות מחד גיסא [מעבר לבע"מ 919 כשלעצמו], שיש להותירה על כנה, לבין הורדת הרף הראייתי הנדרש להוכחת אותו שינוי מאידך גיסא. כך גם מקובלת עליי גם גישתו של כבוד השופט א' זגורי בתיק תלה"מ 18-05-10726 ביחס לדרישה לתום לב מצד התובע, מבקש השינוי. מקובלים עלי דברי כבוד השופט א' זגורי, כי יש צורך להבחין בין תביעה להפחתת מזונות שמוגשת לאחר כריתת הסכם גירושין או ממון כולל, לבין תביעה להפחתת מזונות לאחר פסק דין".

איני שותף לגישה זו, ואין בידי להסכים עם הקביעות האמורות של בית משפט קמא.

16. כלל ידוע הוא, כי אין זו מדרכה של ערכאות הערעור להתערב בממצאי מהימנות ובקביעת עובדות, אשר נקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, והיא אינה מעמידה עצמה במקום הדרגה הראשונה בבחינת המערכת הראייתית שנפרשה בפניה. שונה הדבר, עת בולטת על פני הפסק טעות משפטית שורשית או כשהדברים מופרכים על פניהם ובלתי סבירים (ר' בספרם של ט' חבקין וחי' בן-נון **הערעור האזרחי** מהדורה שלישית עמודים 474-475).

אפנה לדבריו של כב' השופט ד. מינץ ב-ע"א 8191/16 **זיאליט נ' אברהם הרר** (17.6.2019) :

"כאמור, הלכה נושנה היא שאין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית. זאת, מפני



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

שבידה של הערכאה הדיונית האפשרות להתרשם מהעדים ומחקירתם על  
דוכן העדים, ולבחון כל ראיה וחוות-דעת לעומק. התערבות ערכאת  
הערעור תיעשה במקרים חריגים וקיצוניים בלבד, כגון מקרים בהם נפל  
פגם בהכרעתה של הערכאה הראשונה היורד לשורשו של עניין, או  
כשהדברים אינם מבוססים על פניהם (אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי  
1026 (מהדורה שתיים עשרה, 2015); ע"א 4175/12 תעשית אבן וסיד בע"מ  
נ' גדיר [פורסם בנבו] (10.3.2014); ע"א 3894/03 דויטש נ' ישראלפלאורס  
בע"מ [פורסם בנבו] (23.8.2012)).

גם בענייננו, אין בכוונתי לסטות מן הכלל האמור ולהתערב בממצאים העובדתיים שקבע  
בית משפט קמא. ברם, סבור אני, כי בעניין דנן נפתח בפנינו השער להתערב בהכרעת  
בית משפט קמא, הואיל והמסקנות אליהן הגיע אינן נטועות בהערכות מהימנות או  
בהתרשמות בלתי-אמצעית מעדים.

יפים לענייננו דבריו של כב' השופט י. אלרון ב- ע"פ 229/19 מדינת ישראל נ' פלוני  
(30.12.2019):

"יחד עם זאת, אחד החריגים הידועים לכלל אי-התערבותה של ערכאת  
הערעור בממצאי הערכאה הדיונית, הוא כאשר ממצאים אלו מתבססים  
על שיקולים שבהגיון או מסקנות משפטיות שגויות, להבדיל מהערכת  
מהימנות ברורה וחד משמעית של העדים (ראה, בין היתר: ע"פ 8146/09  
אבשלום נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 19 (8.9.2011))."

17. הואיל ובית המשפט העליון יושב על המדוכה בסוגיה האמורה, ברי, כי לא אקבע  
בה מסמרות.

לצד זאת, אומר, כי אין בידי לקבל את גישת בית משפט קמא בפסקה 20 האמורה  
לפסק-דינו, ואפרט:

ראשית, סעיף 20 (ב) לחוק יסוד השפיטה, מורנו: "הלכה שנפסקה בבית המשפט  
העליון מחייבת כל בית משפט, זולת בית המשפט העליון." לפיכך, כל עוד לא שינה בית  
המשפט העליון את ההלכות, הן בנוגע לפרשנות הדווקנית והמצמצמת של שינוי



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 הנסיבות המהותי המחויב בדיון מחודש בסוגית מזונות, והן בנוגע לאי-האבחנה  
2 הדיכוטומית בין פסק-דין לבין הסכם, לא נוכל לעשות זאת אנו.

3  
4 שנית, סבורני, כי לא בכדי, קבע בית המשפט העליון, כי נורמה משפטית חדשה המוחלת  
5 למפרע עלולה לפגוע בעקרונות הצדק וההגינות, וכן בתפיסות יסוד חוקתיות, בעקרון  
6 שלטון החוק, בוודאות המשפט ובביטחון הציבור בו. משכך, נקבע, כי קיימת חזקה  
7 נגדה, ועל המבקש לסתור אותה מוטל הנטל.

8  
9 יפים לענייננו דבריו של כב' הנשיא בדימוס, השופט א. ברק ב-ע"א 1613/91  
10 ארביב נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(2) 765, 777-778 (1992):

11  
12 "אכן, שיטת משפט שכל חוקיה פועלים למפרע חדלה להיות שיטת משפט (ראה  
13 פולר, בספרו הנ"ל, בעמ' 53), והוא הדין בשיטת משפט שמרבית חוקיה מופעלים  
14 למפרע. לא כן שיטת משפט הנותנת לחוקיה תוקף למפרע רק במקרים נדירים,  
15 מחושבים היטב. אין לומר, כי כל חקיקה למפרע היא שלילית ובלתי ראויה. כל  
16 חקיקה למפרע פוגעת אמנם בערכים חוקתיים מסוימים, אך לעתים היא מקדמת  
17 ערכים חוקתיים אחרים. בסופו של דבר, העיקר הוא באיזון הכולל בין השלילה  
18 לבין החיוב (השווה ע"א 201/62 [32], בעמ' 2763). עם זאת, נקודת המוצא  
19 העקרונית היא, כי חקיקה רטרוספקטיבית אינה ראויה. החזקה היא נגדה.  
20 "נטל" מוטל על המבקש לסתור אותה. אין זה מספיק - לשם סתירתה של  
21 החזקה - להראות כי הסדרו של החוק החדש טוב מההסדר הישן, שאם כן, כל חוק  
22 - שחזקה עליו שהוא טוב מקודמו - היה מוחל רטרוספקטיבית. (ההדגשה אינה  
23 במקור).

24  
25 אגזור גזירה שווה מן האמור לעיל בנוגע לחקיקה גם להלכה חדשה של בית המשפט העליון,  
26 שהיא מחייבת לא פחות.

27  
28 לא למותר לציין, כי הפרשנות החדשה שנקבעה ב-בע"מ 919 ראויה מקודמותיה, אולם  
29 כאמור כבר לעיל, אין די בכך על מנת להחיל למפרע הלכה חדשה זו, ולא מצאתי בדברים  
30 האמורים בפסק-הדין של בית משפט קמא, כי חזקה זו נסתרה.

31  
32 18. מכל האמור לעיל, ברי, כי אין בידי לקבל את קביעת בית משפט קמא בפסקה 25  
33 לפסק-דינו, לפיה:





## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 "ראשית, נוכח הלכת בע"מ 919 ולאור הפסיקה כמפורט לעיל, סבורני כי כל  
2 שנדרש הוא שינוי נסיבות קל כדי לשנות החיוב במזונות. שנית, דומני כי יש ליתן  
3 משקל לעובדה כי מדובר בדמי מזונות אשר נפסקו במסגרת פסק דין מיום  
4 9.6.2015 ולא במסגרת הסכם גירושין כולל."

5  
6 ראשית, כפי שדנתי בפרוטרוט לעיל, אין בידי לקבל, כי די בשינוי נסיבות קל כדי  
7 לשנות חיוב במזונות.

8  
9 לעניין זה אפנה לדבריו של חברי, כב' השופט ח. שרעבי ב-עמ"ש 53288-03-18 פלוני  
10 נ' פלונית (13.11.2018):

11  
12 "היינו – התנאי של שינוי נסיבות מהותי הוא תנאי הכרחי בכדי לקבל תובענה  
13 לשינוי סכום מזונות פסוק, אך לא תנאי מספיק. בנוסף יש צורך בבחינת תום לב  
14 של מגיש התובענה (האיש או האישה) בהגשת התובענה". (ההדגשה במקור).

15  
16 לצד זאת, ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, לפיה: "...ואולם, אין זה השיקול  
17 היחיד. במסגרת שיקול דעתו על בית המשפט להביט על התמונה בכללותה, ולהכריע לפיה  
18 האם בהתחשב במכלול הנסיבות של יחסי הצדדים יש מקום לאפשר דיון מחדש במזונות"  
19 (מפי כב' המשנה לנשיאה בדימוס, השופט א. רובינשטיין ב-ע"מ 3148/07 פלוני נ' פלוני,  
20 13.06.2007), סבורני, כי בנסיבות העניין שבפנינו, אף בהסתכלות על התמונה  
21 בכללותה ובהתחשב במכלול הנסיבות של יחסי הצדדים אין מקום לשנות את גובה דמי  
22 המזונות שנקבעו בפסק-הדין הראשון, ואבאר:

23  
24 א. בית משפט קמא קבע כקביעה עובדתית, כי לא חל בהכנסות הצדדים שינוי  
25 המצדיק דיון מחדש בדמי המזונות.

26  
27 ב. יחד עם זאת, נקבע בפסקה 37 לפסק-הדין, כי: "עם זאת, ולאחר ששקלתי  
28 את מצבם הכלכלי הכולל של שני הצדדים, והתנהלותם, סבורני כי עלה בידי  
29 התובע להצביע על שינוי נסיבות ברף הנמוך כנדרש ע"פ הפסיקה, שיש בו כדי  
30 לאפשר דיון מחדש בדמי המזונות".

31  
32 אין בידי לקבל כלל ועיקר, כי יש ב"התנהלות" הצדדים, כדי להביא לדיון מחדש  
33 בסוגיית המזונות, ור' עניין פייגה:



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 " אין המדובר בשינוי של מה בכך, ולכן אין בכלל המשפטי, היוצר  
2 אפשרות לדיון חוזר, כדי פתיחתו של שער רחב, המתיר התדיינות חוזרת  
3 בעניין המזונות, כל אימת שהטינה ההדדית או ניגודי האינטרסים בין  
4 הצדדים דוחפים לכך". (ההדגשה אינה במקור).  
5

6 ככלל, מטרת דמי המזונות ברורה, והיא אינה טומנת בחובה רכיב עונשי.  
7

8 ג. מעיון מעמיק בפסק-הדין הראשון, עולה קושי באופן קביעת ההכנסה הפנויה של  
9 כל אחד מן הצדדים, ובעיקר של האב, שעה שאין כל נימוק, כיצד נעשה חישוב זה.  
10 יחד עם זאת, ניתן להבין, מבין השיטין, כי חישוב הכנסתה הפנויה של האם נעשה  
11 על בסיס ההפרש בין הכנסתה משכר ותשלום דמי השכירות. לעומת זאת, בפסקה  
12 42 לפסק-הדין, נעשה חישוב שונה לחלוטין.  
13

14 אין בידי לקבל זאת.  
15

16 מושכלות ראשונים היא, כי עריכת השוואה נכונה, מחייבת קיומו של מכנה משותף  
17 בין הגורמים ביניהם רוצים להשוות - כך במידות אורך, כך במידות משקל, כך  
18 בשערי מטבע, וכך בקביעה, כי חל שינוי ביכולת כלכלית של מאן דהוא.  
19

20 מסקנה, אשר מתקבלת מבלי לעשות כן היא שגויה לוגית ומשפטית, ואינה יכולה  
21 להיוותר על כנה.  
22

23 אדגיש, שבקביעה זו, אין אני מתערב בקביעות העובדתיות של בית משפט קמא  
24 בסוגיית ההכנסה הפנויה של הצדדים בפסק-הדין הראשון, כי אם בכשל שנפל  
25 בפסק-דינו של בית משפט קמא, שעה שערבב מין בשאינו מינו.  
26

27 ד. שלוש קביעות בית משפט קמא לפיהן, זמני השהות של הילדים עם כל אחד  
28 מן הצדדים לא השתנו, צרכי הילדים עלו, ודמי המזונות ירדו, אינן יכולות  
29 לדור בכפיפה אחת.  
30

31 יחד עם זאת איני סבור, כי קביעת בית משפט קמא בפסקה 39 לפסק-הדין,  
32 לפיה: "בתקופה האחרונה ניתן למצוא יותר ויותר אשר סוברים כי לנוכח  
33 השינויים שחלו עם השנים, יש מקום לעדכן סכום זה ולהגדילו באופן מסוים...",  
34 מהווה שינוי נסיבות המצריך דיון מחודש בסוגיה.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

19. בנוסף, סבור אני, מן הסיבות שפירטתי לעיל, כי האבחנה הדיכוטומית "בין מקרים בהם מדובר על תביעה להפחתת מזונות שמוגשת לאחר כריתת הסכם גירושין/ממון כולל עם איזונים כוללים לבין תביעה להפחתת מזונות לאחר פסק דין או הסכם מזונות גרידא..." (מ(נצ') 10726-05-18 א.ק. נ' ע.ק.), אינה נטועה בדין.

נכון אמנם, כי עת נפסקו המזונות בפסק-הדין המקורי על יסוד הסכם גירושין כולל בין הצדדים, נדרשת זהירות רבה יותר קודם שיתערב בית המשפט בשיעור המזונות המוסכם, בשל אופיו ההסכמי של הסכם גירושין, אולם אין מדובר באבחנה דיכוטומית, שכל אחת מענפיה נוטה לכיוון אחר, ומביאה לתוצאה אחרת-נהפוך הוא.

יפים לענייננו דבריו של כב' הנשיא בדימוס, השופט מ. שמגר ז"ל ב-ע"א 442/83 קס נ' קס, פ"ד לח(1) 767

"... הווה אומר, גם משניתן פסק-דין המאשר הסכם, הרי אם הוכח, שמאז הינתנו חל שינוי מהותי בנסיבות, וכי יהא זה בלתי צודק להשאירו על כנו, ניתן לפתוח את העניין מחדש. פסק-דין מבוסס על מערכת נסיבות מסוימת, הקיימת בעת הינתנו, ועם שינוי הנסיבות באופן מהותי עלול המשך קיומו של פסק הדין להפוך לבלתי צודק.... כשם שניתן לפתוח מחדש פסק-דין רגיל למזונות, שניתן על יסוד הכרעתו העניינית של בית המשפט, כשמשתנות הנסיבות שינוי מהותי, כן ניתן לפתוח פסק-דין, גם אם הוא ניתן בהסכמה.

פסק-דין, שניתן בהסכמה, אין לפתחו אלא במקרים נדירים, וזאת בשל אופיו ההסכמי...." (ההדגשה אינה במקור).

למעלה מן הצורך אדגיש כי, גם לו סברתי, כי אבחנה זו נעשתה כדין, אין בידי לקבל, כי יישומה במקרה דנן נכון, הואיל ובענייננו, סוגיית משמורתם של הקטינים וסוגיית המזונות שלובות זו בזו עד, כי לא ניתן להפריד ביניהן, וודאי שבענייננו, אין מדובר ב"פסק-דין מזונות גרידא".

יפים לענייננו, בשינויים המתחייבים הדברים שנאמרו ב-ע"א 105/83 מנשה נ' מנשה פ"ד לח(4) 635 :



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

1 "אף כי הסכם הגירושין מחולק לפרקים והוא דן בנפרד א) בעצם הגירושין, ב)  
2 בהחזקת הילדים, ג) בבעיות רכוש, ד) במזונות הילדים אין אלה התחייבויות  
3 נפרדות, הניתנות להפרדה לחלקים, ואין אתה יכול לומר, כי מול התחייבות  
4 ספציפית מצד המערער עומדת התחייבות המשיבה, עד כי ניתן לבדוד פרק  
5 כלשהו ממכלול ההסכם ולבטל רק אותו חלק".

7 ודוק, בית משפט קמא מציין בפסקה 1 לפסק-דינו, כי:

9 "עניינו של פסק דין זה שלוש תביעות המתנהלות בין הצדדים... תביעת האב  
10 למשמורת שלושת ילדיהם הקטינים של הצדדים.... תביעת האב לביטול מזונות  
11 הילדים... תביעת האם להגדלת מזונות הילדים".

13 בהמשך, בפסקה 2 לפסק-הדין, מציין, כי:

15 "בין הצדדים התנהלו הליכים רבים בעבר, לרבות בעניין מזונות ומשמורת  
16 הקטינים....".

18 ומוסיף בפסקה 34 לפסק-הדין, חרף העובדה, כי תביעת האב למשמורת הילדים נמחקה:

20 "חשוב מכך, אמנם לבסוף השכילו הצדדים לשתף פעולה עם גורמי הטיפול, דבר  
21 אשר הטיב עם הקטינים, וטוב שכך. אולם, יש לזכור כי לאורך ההליך כולו  
22 התקשתה הנתבעת לשתף פעולה עם גורמי הטיפול, והרבתה להאשים את התובע  
23 במצבם הקשה של הקטינים, עד אשר נוצר נתק ממש בין התובע לבנו. באותו  
24 עניין, הבעתי את דעתי שמעשיה של הנתבעת היוו הסתה וניכור הורי חמור אצל  
25 הבן (החלטה מיום 24.10.18) (עמ' 4, ש' 10). במהלכם, אף הוכרזו הקטינים  
26 כנזקקים והועברה המשמורת באופן זמני לתובע. מקובלים עלי דברי כבוד השופט  
27 ש. אלבז, בעניין תמ"ש 37893-02-13 שם נאמר כי יש להשתמש בכלי של ביטול  
28 או הפחתת מזונות גם במקרה בו ההורה המשמורן (מקבל דמי המזונות) הוא  
29 האשם בסרבנות הקשר. לדעתו, יש לנקוט בצעד זה ביתר שאת בעיקר במקרים  
30 בהם האשם הוא בהורה המשמורן ולא רק בילד, זאת משום "שקביעה אחרת  
31 עשויה לשלול לחלוטין שימוש באפשרות של הקטנת המזונות או שלילתם, לשם  
32 דירבון ההורה המשמורן או הקטין לפעול לחידוש הקשר עם ההורה הנושא  
33 במזונות...." [ההדגשה לא במקור ט.פ.]. (כך במקור).



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

לא זו אף זו, בסיפא של פסקה 2 לפסק-הדין צוין, כי: "... בהתאם לפסק דין שניתן, בהסכמת הצדדים ביום 8.1.2015 נקבע כי משמורת הקטינים משותפת לצדדים וכן נקבעה חלוקת זמן הורי שווה פחות או יותר", ובפסקה 3 לפסק-הדין הראשון, צוין, כי: "...באותו דיון הגיעו הצדדים לכלל הסדר דיוני לפיו, בתביעת המזונות יוגשו סיכומים בכתב, ופסק הדין יינתן על יסוד החומר המצוי בתיק, ללא קיום חקירות".

הילכו שניים, יחדיו, בלתי אם נועדו?

20. אסכם,

ראשית קבעתי, כי אין בידי לקבל ששינוי ההלכה ב-919 בע"מ מהווה כר לשינוי הלכות נוספות, מבלי שבית המשפט העליון יעשה כן.

משמע, ההלכות הן בדבר דווקנותו הנדרשת של שינוי הנסיבות המהותי בפתיחת דיון מחודש בתיקי מזונות, ר' לעיל עניין פייגה :

" אין המדובר בשינוי של מה בכך, ולכן אין בכלל המשפטי, היוצר אפשרות לדיון חוזר, כדי פתיחתו של שער רחב, המתיר התדיינות חוזרת בעניין המזונות, כל אימת שהטינה ההדדית או ניגודי האינטרסים בין הצדדים דוחפים לכך. נהפוך הוא, ההלכה מגבילה ומצמצמת את הדיון החוזר, כאמור, רק לאותם מקרים, בהם חל שינוי מהותי בהשוואה למצב שבעבר. שינוי בלתי משמעותי על תוצאותיו צריך להיספג על-ידי הצדדים להתדיינות הקודמת, והם חייבים להתאים עצמם למשמעותו, בלי לשוב ולפנות לערכאות".

והן בדבר זהות הסוגיה בין אם מדובר בהסכם ובין אם מדובר בפסק-דין, ר' עניין פייגה :

"עיקרו של דבר, מבחינה זו אין שוני בין פסק-דין, שהושג על יסוד הסכמה בין הצדדים, לבין פסק-דין, שהכריע בפלוגתאות על יסוד הראיות."

שתיהן עומדות על כנן.

משכך סבורני, כי נפלה שגגה במסקנה המשפטית אליה הגיע בית משפט קמא.



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

יחד עם זאת, ובשים-לב, כי ההכרעה בסוגיה עקרונית זו עומדת לפתחו של בית המשפט העליון, ניסיתי להלך בדרכו של בית משפט קמא, אולם כאמור כבר לעיל, גם הליכה בדרך זו, הובילה אותי למחוזות שונים.

אין בידי לקבל, כי באספקלריה הכללית, ובהתחשב במכלול הנסיבות של הצדדים במקרה דנן, יש מקום לשנות מן החיוב המקורי, אשר נקבע בפסק-דינו הראשון של בית משפט קמא, וזאת גם בשים-לב, כי בענייננו סוגיית המזונות וסוגיית המשמורת כרוכות זו בזו, ואינן ניתנות להפרדה.

21. בשולי הדברים אעיר, כי נוכח תוצאת פסק-הדין לא מצאתי לנכון לפרט בדבר טענותיו של האב בנוגע לקביעת בית משפט קמא בפסקה 35 לפסק-הדין, לפיה: **".... קשה להשתחרר מהתחושה כי הנתבעת הגישה את התביעה על מנת "להדוף" את תביעתו של התובע לביטול דמי המזונות"**, וזאת גם בשים-לב למועדי הגשת הערעורים על-ידי שני הצדדים.

22. על יסוד כל האמור לעיל, סבורני, כי יש לדחות את ערעורו של האב, ולקבל חלקית את ערעורה של האם, באופן שחלף פסק-דינו של בית משפט קמא, יקבע, כי דמי המזונות יוותרו, כפי שנקבעו בפסק-הדין הראשון מיום 09.06.2015, וכך אציע לעמיתי.

23. בנסיבות האמורות, סבורני, כי יש לחייב את האב, לשלם לאם שכ"ט עו"ד בסכום כולל של 2,500 ש"ח (כולל מע"מ).

ס. ג'יוסי, שופט [אב"ד]

השופט חננאל שרעבי :



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

אני מסכים לפסק דינו של חברי, כב' השופט ג'יוסי בשתי הסתייגויות, שאינן משנות מן התוצאה אליה הגיע, שכן גם אנוכי סבור כחברי כי לא הוכח שינוי נסיבות שיצדיק שינוי בסכום המזונות נשוא פסק הדין הראשון.

הסתייגות ראשונה - לא ראיתי לנכון במסגרת תיק זה לקבוע מסמרות בשאלת הרף ראייתי הנדרש לשינוי נסיבות שיצדיק שינוי (הגדלה או הפחתה) בסכום מזונות פסוק לאחר בע"מ 919/15, שכן סבורני שאף לפי הרף המקל, לא הוכח שינוי נסיבות במקרה דנן, כמפורט בפסק דינו של חברי, כב' השופט ג'יוסי.

הסתייגות שניה - לא ראיתי במסגרת תיק זה לקבוע מסמרות לענין רלוונטיות אופן פסיקת המזונות המקורית, על פי הסכם או לאחר פסק דין, לצורך תביעה לשינוי סכום מזונות (הגדלה או הפחתה), שכן אין מחלוקת שבמקרה דנן פסיקת המזונות המקורית היתה על פי פסק דין ולא הסכם.

ח. שרעבי, שופט

השופטת אספרנצה אלון :

אני מסכימה לחוות דעתו של אב"ד, השופט ג'יוסי, ומנימוקיו.

א. אלון, שופטת



## בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 45821-03-20

עמ"ש 18583-04-20

הוחלט כאמור בפסק-דינו של אב"ד, השופט סארי ג'יוסי, ולפיו, יש לדחות את ערעורו של האב, ולקבל חלקית את ערעורה של האם, באופן שחלף פסק-דינו של בית משפט קמא, ייקבע כי דמי המזונות יוותרו, כפי שנקבעו בפסק-הדין הראשון מיום 09.06.2015. כמו-כן, על האב לשלם לאם שכ"ט עו"ד בסכום כולל של 2,500 ש"ח (כולל מע"מ).

מותר לפרסום ללא שמות הצדדים וללא פרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ה חשוון תשפ"א, 12 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

א. אלון, שופטת

ח. שרעבי, שופט

ס. ג'יוסי, שופט [אב"ד]